

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОСВІТУ ОСІБ, ЯКІ НЕ Є ГРОМАДЯНАМИ ПОЛЬЩІ

Питання, пов'язані з освітою іноземців, регулюються такими нормативними актами:

- Закон «Про освіту» від 14 грудня 2016 року (статті 165 і 166) (далі – Закон)
- Постанова міністра національної освіти «Про навчання осіб, які не є громадянами Польщі, та осіб, які є громадянами Польщі, які навчалися в школах, що працюють в системах освіти інших країн» від 23 серпня 2017 р. (далі – Постанова)

Особами, **відповідальними за виконання обов'язку навчання дітей у школі**, є їхні батьки, які мають повні батьківські права та записують дитину до дитячого садка або школи.

ОБОВ'ЯЗОК ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

УВАГА!

Кожна дитина в Польщі віком від 6 до 18 років зобов'язана навчатися.

ПІДГОТОВКА ДО ШКОЛИ У ДИТЯЧОМУ САДКУ, (так звана "нульова група")

У віці 6 років дитина зобов'язана пройти **річну підготовку до школи** (так звана "нульова група") у дитячому садку, підготовчій групі в початковій школі або в іншій формі дошкільного виховання. Цей обов'язок починається з початком навчального року в календарному році, в якому дитині виповнюється 6 років.

Якщо кількість дітей, яким Гміна повинна забезпечити можливість дошкільної підготовки, що проживають на території Гміни, і які були зареєстровані під час вступної кампанії до дитячого садка/підготовчої групи в початковій школі, перевищує кількість місць у цьому закладі, директор дитячого садка/початкової школи повідомляє про неможливість прийняття дитини вїйта/бургомістра/президента міста. У цьому випадку вїйт гміни/бургомістр/президент міста зобов'язаний письмово вказати батькам інший заклад, який може прийняти дитину (за можливості – найближчий).

Батьки дитини, яка підлягає обов'язковій річній підготовці до школи, зобов'язані:

- записати дитину до дитячого садка/підготовчої групи в початковій школі,
- забезпечувати регулярне відвідування дитиною занять.

6-річна дитина може почати навчання в 1-му класі за кількох умов, а саме:

- за заявою батьків,
- дитина повинна продемонструвати психофізичну зрілість, достатню для початку навчання.

Рішення про прийняття дитини до школи приймає директор школи на підставі:

- висновку психологічно-педагогічної консультації,
- якщо дитина в попередньому навчальному році відвідувала дитячий садок.

ПОЧАТКОВА ШКОЛА

Обов'язок шкільного навчання для дитини починається з початком навчального року в календарному році, коли дитині виповнюється 7 років, і триває до завершення початкової школи, але не довше, ніж до досягнення учнем 18-річного віку. **Цей обов'язок виконується шляхом відвідування початкової школи** – державної або недержавної.

7-річна дитина може отримати відстрочку від виконання обов'язку шкільного навчання:

- за заявою батьків за наявності висновку психологічно-педагогічної консультації,
- за рішенням директора державної початкової школи за місцем проживання дитини.

Зазначена заява подається в календарному році, коли дитині виповнюється 7 років, але не пізніше 31 серпня. Така дитина продовжує навчання в «нульовій групі» в дитячому садку.

Батьки дитини, яка підлягає обов'язковому шкільному навчанню, зобов'язані:

- записати дитину до початкової школи,
- забезпечувати регулярне відвідування дитиною занять у школі,
- створити умови, у яких дитина зможе готуватися до занять.

СЕРЕДНЯ ШКОЛА

Після закінчення початкової школи **обов'язкове навчання може продовжуватися у**

- **середній школі,**
- шляхом проходження професійного навчання у роботодавця.

Учень, який закінчив середню школу до 18 років, також може реалізовувати обов'язок навчання, відвідуючи ВИШ або професійні курси.

Батьки дитини, яка підлягає обов'язковому навчанню, на вимогу війта/бургомістра/президента міста за місцем проживання дитини зобов'язані надати йому інформацію про форму виконання обов'язку навчання дитиною та про будь-які зміни у цьому питанні.

ПРАВИЛА ПРИЙОМУ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ

ЗАПИШІТЬ СВОЮ ДИТИНУ ДО ШКОЛИ ЯКОМОГА ШВИДШЕ ТА ОТРИМАЙТЕ ПІДТРИМКУ ВІД УПРАВЛІННЯ У СПРАВАХ ІНОЗЕМЦІВ!

Запишіть свою дитину до школи за місцем проживання (зазвичай це найближча до вашого дому школа).

Діти приймаються на підставі заяви батьків, навіть упродовж навчального року (ч.ч. 1 і 2 ст. 130 Закону).

Батьки можуть обрати іншу школу, ніж та, яка розташована за місцем їхнього проживання. У такому випадку **директор цієї школи вирішує**, чи приймати дитину. Якщо так, то директор школи, яка приймає учня, повинен повідомити про це директора школи за місцем проживання дитини (ч.ч. 13 і 14 ст. 36 Закону).

WAŻLIWO!

Якщо школа відмовляється прийняти вашу дитину, зверніться до її керівного органу – зазвичай це **гмінна/районна адміністрація** за місцем вашого проживання.

Якщо прийняття учня вимагає організаційних змін у роботі школи, що призведе до додаткових фінансових витрат, директор може прийняти учня лише після отримання згоди від керівного органу, тобто від гмінної/районної адміністрації (ч. 2 ст. 130 Закону).

ПЕРЕНАПРАВЛЕННЯ ДО ІНШОЇ ШКОЛИ – НЕ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ ((ч. 1 ст. 166 Закону)

Якщо у початковій школі за місцем проживання занадто багато учнів, і прийняття дітей-іноземців потребуватиме організаційних змін (наприклад, створення нових класів, працевлаштування вчителів тощо), **гмінна/районна адміністрація може вказати іншу початкову школу, де буде проходити обов'язкове навчання:**

- іншу державну початкову школу, підпорядковану вищезгаданій адміністрації,
- державну початкову школу, підпорядковану іншій гмінній/районній адміністрації після укладення двосторонніх угод.

Якщо немає можливості виконати зазначені варіанти, вїт гміни/бургомістр/президент міста звертається до інспектора освіти, який вкаже початкову школу, до якої можуть бути зараховані діти.

ПОЧАТКОВА ШКОЛА

Дитина приймається:

- на підставі іноземних документів (загальна кількість років навчання в Польщі та за кордоном), може бути враховано вік учня та думка батьків,
- на підставі співбесіди, проведеної польською мовою або іноземною мовою, якою володіє учень (у разі відсутності документів, що підтверджують кількість років навчання в школі),
- на умовах і в порядку, передбаченому вступною кампанією для громадян Польщі (до державних дитячих садків, художніх закладів, на заняття для розвитку інтересів і здібностей у державному навчально-виховному закладі, а також для продовження навчання в позашкільних формах).

СЕРЕДНЯ ШКОЛА

Дитина приймається:

- на підставі іноземних документів (загальна кількість років навчання в Польщі та за кордоном), може бути враховано вік дитини та думка батьків,
- на підставі співбесіди, проведеної польською мовою або іноземною мовою, якою володіє учень (у разі відсутності документів, що підтверджують кількість років навчання в школі),
- на умовах і в порядку, передбаченому вступною кампанією для громадян Польщі (до художніх закладів, гуртожитків, інтернатів, на заняття для розвитку інтересів і здібностей у державному навчально-виховному закладі, а також для продовження навчання в позашкільних формах).

НАСЛІДКИ НЕДОТРИМАННЯ ОБОВ'ЯЗКУ ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ:

Невиконання обов'язку річної підготовки до школи, обов'язку шкільного навчання (тобто не обґрунтоване пропускання занять протягом одного місяця не менше, ніж **50% днів**) може призвести до серйозних наслідків, таких як:

- **письмове попередження,**
- **накладення штрафу на батьків (до 10 000 PLN),**
- **подання заяви до суду у справах сім'ї та неповнолітніх про перевірку сімейного становища дитини та вжиття заходів, включно з обмеженням батьківських прав.**

Батьки повинні регулярно підтримувати контакт з вихователем дитини і стежити за тим, щоб дитина регулярно відвідувала школу (або дистанційні заняття), а будь-які пропуски були своєчасно обґрунтовані.

Правила обґрунтування пропусків на уроках не регулюються загальнонаціонально, їх визначають регламенти або статuti шкіл. Про правила обґрунтування пропусків можна дізнатися у вихователя дитини.

ТЕРМІНИ ПРОВЕДЕННЯ НАБОРУ

Терміни проведення основних і додаткових наборів до шкіл, зокрема терміни подання документів (ч. 1 ст. 154 Закону):

- у випадку державних дитячих садків, інших форм державного дошкільного виховання та освіти або державних початкових шкіл – **визначається керівним органом до кінця січня (зазвичай це початок березня),**
- у випадку державних початкових шкіл для дорослих, перших класів державних середніх шкіл, вступних класів у середніх школах з двомовними класами та першого семестру першого класу державних професійно-технічних шкіл другого ступеня та державних післясередніх шкіл – **визначає відповідний інспектор освіти до кінця січня.**

Якщо учень приїхав з-за кордону і **не може подати документи про попередню освіту, він зараховується у відповідний клас та приймається до школи на основі співбесіди.**

Співбесіду проводить директор школи, за потреби за участю вчителя.

Якщо учень приїхав з-за кордону і **не володіє польською мовою, співбесіда відбувається іноземною мовою, якою володіє учень.**

За потреби школа забезпечує участь у співбесіді особи, яка володіє іноземною мовою, якою користується дитина (п.п. 1 і 4 § 12 Постанови).

Щоб записати дитину до школи, зв'яжіться з обраною школою і дізнайтеся про необхідні документи.

ДОКУМЕНТИ, НЕОБХІДНІ ДЛЯ ЗАРАХУВАННЯ ВАШОЇ ДИТИНИ ДО ШКОЛИ

Зазвичай потрібно надати дані дитини (ім'я, прізвище, дата народження, серія і номер документа, що посвідчує особу), імена та прізвища батьків, електронну адресу та номер телефону батьків.

До письмового повідомлення додається **декларація про місце проживання** батьків і дитини.

УВАГА!

Школа може визначити власну форму повідомлення заяви.

У державні початкові школи, якщо дитина проживає **у межах району**, – запис дитини здійснюється автоматично, тобто на основі повідомлення без необхідності подання заяви зацікавленою особою. До повідомлення батьки додають декларацію про місце проживання батьків і дитини.

У державні початкові школи, якщо дитина проживає **поза межами району**, і до **державних середніх шкіл** (ліцей, технікум, ПТУ I ступеня) – учні приймаються **на вільні місця** і зараховуються до відповідного класу після перевірки умов, визначених для окремих типів шкіл, таких як медичні довідки, медичні або психологічні висновки, письмова згода батьків, результати фізичної підготовки, тестів на мовні здібності, компетенції, напрямкові здібності, тести на придатність.

У державні професійні школи II ступеня – (на вільні місця) на підставі таких документів:

- атестат або інший документ, виданий за кордоном, що визнаний в Республіці Польща як документ, що підтверджує базову професійну освіту,
- остаточне адміністративне рішення про підтвердження базової професійної освіти в Республіці Польща,
- медична довідка, медичний або психологічний висновок.

У державні післясередні школи – (на вільні місця) на підставі таких документів:

- атестат або інший документ, виданий за кордоном, що підтверджує середню освіту, середню професійну освіту або право на вступ до вищих навчальних закладів,
- остаточне адміністративне рішення про підтвердження середньої освіти або середньої професійної освіти, або права на вступ до вищих навчальних закладів,
- атестат або інший документ, виданий за кордоном, визнаний шляхом нострифікації до 31 березня 2015 року як еквівалентний з атестатом про закінчення середньої школи, атестатом про закінчення загальної середньої школи, атестатом про закінчення середньої спеціалізованого ліцею або атестатом про закінчення технікуму,
- медична довідка, медичний або психологічний висновок.

Загальне правило: відсутність вимог щодо визнання іноземних документів, за винятком післясередніх навчальних закладів і професійних шкіл II ступеня.

Норми, що регулюють принципи та порядок **визнання освіти, здобутої за кордоном:**

- ст. 93-93h закону *«Про систему освіти»* від 7 вересня 1991 року (Вісник законів за 2024 р., поз. 750).

Постанова Міністра освіти і науки *«Про порядок визнання атестатів або інших документів або підтвердження освіти чи прав на продовження навчання, здобутих у закордонних системах освіти»* (Вісник законів за 2023, поз. 1885).

ФОРМИ ПІДТРИМКИ ТА ПОЛЕГШЕННЯ В ДЕРЖАВНИХ І НЕДЕРЖАВНИХ ШКОЛАХ

1. Підготовчі відділи:

- сприяють адаптації в школі, адаптуючи методи і форми реалізації навчального плану до індивідуальних потреб і можливостей учнів,
- під час уроку викладачам може допомагати особа, яка володіє мовою країни походження учня,
- максимальна кількість учнів – 25,
- кількість годин занять на тиждень:
 - ✓ у початковій школі: для I–III класів – не менше 20 год.
 - ✓ для IV–VI класу – не менше 23 год.
 - ✓ для VII та VIII класів – не менше 25 год.
 - ✓ у середній школі – не менше 26 год.
- період навчання триває до закінчення навчального року, в якому учень був зарахований до підготовчого класу – це може бути скорочено або продовжено, але не більше, ніж на 1 навчальний рік.

2. Додаткові години польської мови:

- не менше 2 годин уроків на тиждень, при цьому години польської мови на підготовчому відділенні збільшено до макс. 6 годин на тиждень,
- організовує школа,
- не більше, ніж протягом 24 місяців.

3. Додаткові години корекційних занять:

- організовуються на прохання вчителя,
- якщо необхідно доповнити програмні відмінності,
- 1 урок на тиждень з даного предмету,
- не більше, ніж 12 місяців,
- всього не більше 5 годин уроків на тиждень для одного учня (включно з додатковими годинами польської мови та корекційними заняттями).

4. Залучення асистента вчителя (міжкультурного асистента):

- особа, яка володіє мовою країни походження дитини,
- залучена директором школи,
- не більше 12 місяців.

5. Можливість вивчення мови та культури країни походження:

- для учнів, які не є громадянами Польщі, і підлягають обов'язковому навчанню, дипломатичні або консульські установи країни походження, що діють на території Республіки Польща, або культурно-освітні асоціації можуть організовувати в школі навчання мови і культури країни походження.
- не менше 7 учнів,
- не більше 5 годин уроків на тиждень.

6. Полегшення щодо зовнішніх екзаменів (ч. 7 ст. 44 закону «Про систему освіти»):

- дитина, яка в даному навчальному році здає іспити (зокрема, іспит за восьмий клас або випускний іспит) і отримувала психологічно-педагогічну допомогу в школі, може

здавати іспити в умовах, адаптованих до її навчальних потреб і психофізичних можливостей на основі позитивного висновку педагогічної ради.

- діти з обмеженим знанням польської мови можуть скласти випускний іспит за восьмий клас або випускний іспит (крім іспиту з іноземної мови) в умовах, що відповідають їхнім освітнім потребам і психофізичним можливостям, на основі позитивного висновку педагогічної ради (у разі іспиту за восьмий клас – складаються адаптовані екзаменаційні аркуші),

адаптація форми іспиту за восьмий класу і випускного іспиту, зокрема, включає використання відповідного спеціалізованого обладнання і навчальних засобів (наприклад, двомовний словник), збільшення часу, відведеного на проведення іспиту, забезпечення присутності та допомоги під час іспиту викладача, що надає допомогу.

ОСВІТНЯ ДОПОМОГА НАДАЄТЬСЯ ДЕПАРТАМЕНТОМ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ УПРАВЛІННЯ У СПРАВАХ ІНОЗЕМЦІВ

Департамент Соціальної Допомоги Управління у справах іноземців відповідно до Закону «Про надання захисту іноземцям на території Республіки Польща» від 13 червня 2003 р. забезпечує неповнолітнім іноземцям, які навчаються в державних установах, початкових і середніх школах допомогу у вигляді **шкільного приладдя** (у натуральній формі або у вигляді ваучерів на його придбання).

Щоб отримати таку допомогу, потрібно надіслати до Управління:

- **актуальний шкільний атестат за поточний навчальний рік,**
- **заповнену заявку на отримання навчальної допомоги** (доступна на сайті Управління у справах іноземців <https://www.gov.pl/web/udsc/edukacja>).

Ви маєте право на допомогу на шкільне приладдя один раз на навчальний рік.

Окрім того, учні загальноосвітніх шкіл і діти, які закінчують обов'язкову річну підготовку до школи («нульову групу»), забезпечуються **шкільними підручниками**.

Щоб отримати таку допомогу, потрібно надіслати до Управління:

- **актуальний шкільний атестат за поточний навчальний рік,**
- **перелік підручників, вказаних школою,**
- **заповнену заявку на отримання шкільних підручників** (доступна на сайті Управління у справах іноземців <https://www.gov.pl/web/udsc/edukacja>).

За можливості Управління також покриває витрати на позакласні та рекреаційно-спортивні заняття.

Для цього необхідно:

- **подати заяву на фінансування позашкільних або рекреаційно-спортивних занять,**
- **довідку від суб'єкта господарювання про проведення позакласних занять,**
- **актуальний шкільний атестат за поточний навчальний рік.**

Залежно від того, яку підтримку ви хочете отримати, потрібно надати такий **пакет документів**:

- в центр для іноземців (список центрів із адресами можна знайти на <https://www.gov.pl/web/udsc/kontakt-do-osrodkow>)
- Групі обслуговування іноземців Департаменту соціальної допомоги Управління у справах іноземців, вул. Таборова, 16, 02-699, м. Варшава, (Taborowa 33, 02-699 Warszawa),
- традиційною поштою у Департамент соціальної допомоги Управління у справах іноземців, вул. Таборова, 33, 02-699, м. Варшава, (Taborowa 33, 02-699 Warszawa),

Якщо у вас виникли додаткові запитання щодо навчання, звертайтеся на гарячу лінію Управління у справах іноземців за номером 47 721 76 75 у робочі дні: 9.00-15.00, або на електронну адресу education@udsc.gov.pl